

26

de kustwacht
waakt over de zee

K

www.kustwacht.be

De Noordzee,
een ruwe zee met heel wat bedrijvigheid

Ontspanning aan zee

Controle aan zee

Reddingen op zee

Storm op zee

Visie en missie

De Kustwacht staat in voor de coördinatie en het overleg tussen de administraties bevoegd voor de Noordzee. België is immers verantwoordelijk voor een zeegebied met een oppervlakte van ongeveer 3600 km², ook wel eens de elfde provincie genoemd. Dit lijkt misschien maar een klein gebied in vergelijking met het vasteland, maar onze Noordzee is één van de drukst bevaren scheepvaartroutes in de wereld en daarom is een goede samenwerking binnen het zeegebied heel belangrijk.

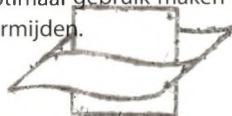
Naast containerschepen en ferry's vindt u op ons stukje zee ook sleepboten, tankers, motorboten, passagiersschepen en zeiljachten. Er wordt zand en grind gewonnen, gevist en gebaggerd. Er zijn militaire oefengebieden, windmolenparken, vogelrichtlijngebieden en andere beschermde zones. Bovendien ligt het Noordzeegebied bezaaid met zandbanken, wrakken en een heel

netwerk van pijpleidingen en kabels. De Noordzee bruist dus van de activiteiten!

Niet minder dan 18 overheidsinstanties (op Vlaams en federaal niveau) zijn bevoegd voor al deze activiteiten. De belangrijkste verantwoordelijkheid van de Kustwacht is te zorgen voor een goede samenwerking tussen deze verschillende diensten waardoor de acties op zee efficiënter kunnen aangepakt worden.

De drie belangrijkste principes van de Kustwacht zijn:

- zorgen voor gelijkwaardigheid tussen de verschillende partners;
- respect hebben voor elkaars bevoegdheden;
- optimaal gebruik maken van de middelen om extra kosten te vermijden.

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute

Jacques D'Havé, voorzitter Kustwacht

Jaak Raes, voorzitter Kustwacht

Johan Debyser, arrondissementscommissaris provincie West-Vlaanderen

Paul Breyne, gouverneur provincie West-Vlaanderen

Structuur

De Kustwacht kan opgesplitst worden in twee grote delen: een operationeel luik en een administratief luik. Er zijn drie administratieve onderdelen die elkaar aanvullen: het beleidsorgaan, het overlegorgaan en het secretariaat.

Beleidsorgaan

Het beleidsorgaan coördineert de samenwerking tussen de verschillende diensten. Verder formuleert dit orgaan ook voorstellen en adviezen voor de bevoegde ministers en voor de federale en Vlaamse regering.

In het beleidsorgaan zetelen de afdelingshoofden of algemeen directeurs van de verschillende kustwachtpartners. Het voorzitterschap wordt afgewisseld tussen een Vlaamse ambtenaar, de heer Jacques D'Havé (administrateur-generaal van het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust) en een federale ambtenaar, de heer Jaak Raes (directeur-generaal van het Crisiscentrum van de regering).

Overlegorgaan

Het overlegorgaan onderzoekt dossiers en verzamelt informatie voor het beleidsorgaan. Om bepaalde dossiers verder voor te bereiden kan het overlegorgaan ook werkgroepen oprichten.

De gouverneur van de provincie West-Vlaanderen is voorzitter van dit overlegorgaan. Het overlegorgaan bestaat uit een afgevaardigde van elk van de kustwachtpartners. Deze afgevaardigden zijn bijvoorbeeld ingenieurs, wetenschappers, juristen, operationele mensen, of nautische experts. Zij beschikken over de nodige praktische kennis om gegevens te verzamelen en dossiers voor te bereiden voor het beleidsorgaan.

Het secretariaat van de Kustwacht: Ulrike Vanhessche, Sofie Rommelaere en Pascal Depoorter

Secretariaat

Het secretariaat is de motor van de Kustwacht en coördineert de activiteiten, zowel op administratief als op operationeel vlak. Zo organiseert het secretariaat vergaderingen of stelt het noodplannen op in samenwerking met de verschillende kustwacht-partners. Het secretariaat doet beleidsvoorbereidend werk en is het contactpunt voor zusterorganisaties in het buitenland.

Bovendien kan het grote publiek bij het secretariaat terecht voor een antwoord op alle mogelijke vragen over de Noordzee. Het motto is: één vraag, één oplossing. Bij elke vraag die het secretariaat ontvangt, wordt de juiste partner gecontacteerd op zoek naar een passend antwoord of een geschikte oplossing.

Kantoor secretariaat Kustwacht

Het secretariaat van de Kustwacht is gevestigd in het gebouw van het Maritiem Reddings- en Coördinatie Centrum (MRCC) in Oostende.

U kunt het secretariaat altijd bereiken via: info@kwgc.be.

Samen sterk

Drie kustwachtpartners werken samen op het MIK in Zeebrugge

Kustwachtcentrale

Samen met de middelen van de kustwachtpartners vormt de Kustwachtcentrale het operationele luik van de Kustwacht. De kustwachtcentrale bestaat uit twee complementaire onderdelen: het Maritiem Reddings- en Coördinatie Centrum (MRCC) in Oostende en het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK) in Zeebrugge. Het MRCC en het MIK kunnen vergeleken worden met de 100- en de 101-centrale op het vasteland. Het MRCC staat in voor de veiligheid of "safety" op zee en coördineert reddingsoperaties. Het MIK zorgt voor de beveiliging of "security" op zee en controleert of de wetgeving op zee wordt nageleefd.

De kustwachtcentrale vormt samen met de vaartuigen, helikopters en het toezichtvliegtuig van de partners de ogen en oren die over de Noordzee waken. De operatoren van de kustwachtcentrale waken over de zee met de hulp van radarbeelden, zeekaarten en weersgegevens. Ze treden ook preventief op om ongevallen op zee te vermijden.

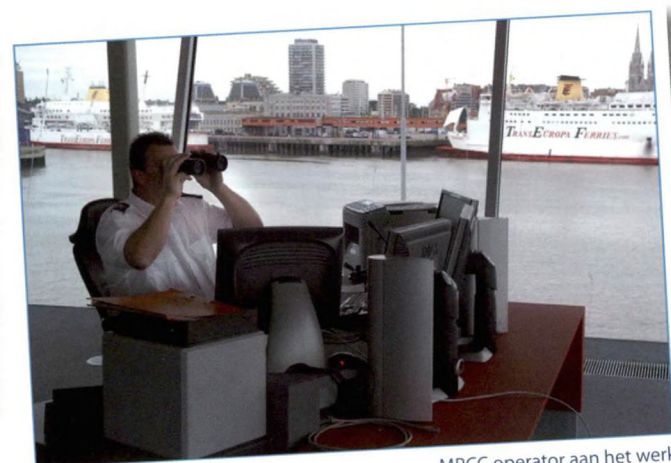

Maritiem Reddings- en Coördinatie Centrum in Oostende

Maritiem Informatie Kruispunt in Zeebrugge

MRCC operator aan het werk

MIK operator aan het werk

In het MIK werken operatoren van de marine, de scheepvaartpolitie en de douane nauw samen om na te gaan of alle wetten ook op zee worden nageleefd. Het MIK spoort illegale activiteiten op. Dat kan gaan van terroristische acties over mensensmokkel, drugs en andere illegale handel tot verboden visserijpraktijken en illegale olielozingen. Controle door de bevoegde kustwachtpartners is dan ook een absolute noodzaak.

Het MRCC is verantwoordelijk voor het organiseren van de hulpverlening tijdens crisismomenten. Bij een ramp op zee activeert de gouverneur van West-Vlaanderen het noodplan Noordzee. Samen met zijn crisiscomité coördineert hij dan de hulpverlening vanuit de crisisruimte van het MRCC. Tijdens een ramp staan zowel het MRCC als het MIK rechtstreeks in verbinding met het crisiscentrum van de regering en met alle vliegende en varende eenheden die betrokken zijn bij de hulpverlening.

Partners

	FOD Binnenlandse Zaken - Civiele Bescherming	10
	FOD Binnenlandse Zaken - Crisiscentrum	12
	FOD Binnenlandse Zaken - Scheepvaartpolitie	14
	Afdeling Haven- en Waterbeleid	16
	FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	18
	Afdeling Internationaal Milieubeleid	20
	Ministerie van Defensie	22
	Afdeling Kust	24
	POD Duurzame Ontwikkeling	26
	Loodswezen	28
	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie	30
	Afdeling Maritieme Toegang	32
	FOD Financiën - Douane en Accijnzen	34
	Afdeling Scheepvaartbegeleiding	36
	FOD Mobiliteit en Vervoer - DG Maritiem Vervoer	38
	Vloot	40
	FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu - Dienst Marien Milieu	42
	Dienst Zeevisserij	44
	POD Wetenschapsbeleid - Beheerseenheid Mathematisch Model	46
	De gouverneur van de provincie West-Vlaanderen	48

FOD Binnenlandse Zaken Civiele Bescherming

De Civiele Bescherming bestaat uit zes operationele eenheden die permanent beschikbaar zijn. Bij een ramp of ongeval kunnen de overheid, de politie en de brandweer een beroep doen op de gespecialiseerde uitrusting en diensten van de Civiele Bescherming.

De versterking van de Civiele Bescherming wordt ingeroepen bij opruimacties na een vervuiling of om de verspreiding van vervuiling tegen te gaan. Ze hebben gespecialiseerd materiaal om olievervuiling op zee te bestrijden. Wanneer de olie toch de kust bereikt, werkt de Civiele Bescherming samen met de brandweerdiensten en de gemeentelijke reinigingsdiensten voor de opruiming van het strand. Het grootste deel van het opruimingsmateriaal is opgeslagen in de eenheid in Jabbeke.

De Civiele Bescherming helpt ook bij het opruimen van dode zeezoogdieren die aanspoelen op het strand.

"De Civiele Bescherming wordt vaak opgeroepen om olievervuiling op te ruimen, op het vaste land, op binnenwateren of in de havens. Gelukkig zijn er voor onze kust niet vaak zware vervuilingen. Toch oefenen we regelmatig op zee. De procedures zijn dezelfde als op de binnenwateren, maar op zee zetten we zwaarder materiaal van DG Leefmilieu in en kunnen we schepen van de marine of van Vloot gebruiken."

Kurt Timmerman, operationeel medewerker Civiele Bescherming

Kurt Timmerman, operationeel medewerker

Oliebestrijding op het strand

FOD Binnenlandse Zaken

Crisiscentrum

Actieve waakzaamheid

De medewerkers van het Crisiscentrum volgen de actualiteit de klok rond, zeven dagen op zeven. Ze stellen dagelijks zes situatierapporten op, gebaseerd op informatie van hun partners en van de verschillende media. Het Crisiscentrum is voortdurend geïnformeerd over de meest recente ontwikkelingen en kan zo op een doeltreffende manier middelen inzetten, acties van partners coördineren of beleidsbeslissingen nemen.

De permanentiemedewerkers van het Crisiscentrum beschikken over diverse procedures en databanken om crisissituaties zo snel mogelijk onder controle te krijgen, met de hulp van hun partners.

Indien nodig kan het Crisiscentrum een actueel verkeersbeeld opvragen van schepen die varen onder de Belgische vlag. Dit zowel van de scheepvaart voor de Belgische kust als wereldwijd.

Noodplanning

Om doeltreffend op te treden in een crisissituatie, zijn noodplannen van cruciaal belang. Noodplannen omvatten afspraken om een situatie onder controle te krijgen en zo de veiligheid van de bevolking te garanderen.

Voor een drukbevaren zee zoals de Noordzee bestaat een afzonderlijk rampenplan. Het noodplan Noordzee wordt afgekondigd bij grootschalige incidenten op zee.

Het Crisiscentrum treedt ook op als federaal voorzitter van de Kustwacht, en is betrokken bij de uitwerking van de International Ship & Port Facilities Security-Code (ISPS) en de havenrichtlijn.

"Op het crisiscentrum werken we met een beurtrol, zodat de klok rond snel gereageerd kan worden. Als er dan een ramp gebeurt, ook op zee, kunnen wij de ontwikkelingen op de voet volgen. Op zulke momenten staat de telefoon roodgloeiend en moet je het hoofd koel houden. Iedereen moet zo snel mogelijk de juiste informatie krijgen. We organiseren regelmatig oefeningen om alle procedures uit te testen en aan te passen waar nodig."

Chris Jacobs, permanentiechef op het Crisiscentrum van Binnenlandse Zaken

Persconferentie met Jaak Raes

Chris Jacobs, permanentiechef

FOD Binnenlandse Zaken Scheepvaartpolitie

Aan de kust vind je de scheepvaartpolitie zowel in de commerciële als in de plezierhavens. Deze afdeling van de federale politie houdt er met ongeveer 200 werknemers toezicht op alle wetten en reglementen op en rond het water. Grenscontrole is één van de belangrijkste opdrachten en illegale migratie richting Verenigd Koninkrijk is één van de grootste uitdagingen.

Daarom heeft de scheepvaartpolitie in Zeebrugge een technisch steunteam ter beschikking dat niet alleen aan de grens en in de kusthavens kan ingezet worden, maar ook op het water en over het hele land. De middelen van het steunteam omvatten onder meer een mobiele X-ray scanner, een sonar, een onderwaterrobot, etc.

Op het water is het patrouillevaartuig SPN-09 het vlaggenschip van de scheepvaartpolitie. Daarnaast is er nog het snelle interventievaartuig SPN-15, met een maximumsnelheid van meer dan 40 knopen of om en bij de 80 km per uur. Samen met de kleine, wendbare rigid hull inflatable boats (rhib) behoren deze politievaartuigen tot de vaste waarden voor onze kust. Ten slotte is er ook een eenheid van de scheepvaartpolitie permanent aanwezig op het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK) in Zeebrugge.

De scheepvaartpolitie streeft naar een integrale aanpak en wil zich profileren als een partner op en rond het water. Een partner die niet alleen repressief optreedt, maar constructief aan oplossingen wil meewerken.

Georges controleert containers op verstekelingen

Controle pleziervaart

"Ook een gewone werkdag op het water blijft altijd onvoorspelbaar. Naast de gewone controletaken moet je meteen reageren bij noodoproepen, ongevallen en olielozingen. We hebben drie vaartuigen. Met een grote rhib (Rigid Hull Inflatable Boat) ondersteunen we de strandreddingsdiensten, met ons patrouillevaartuig escorteren we gastankers of stellen we olielozingen vast en met ons snel interventievaartuig onderscheppen we schepen die een verboden zone invaren, bijvoorbeeld rond de windmolenparken. Kortom, een job met veel uitdagingen."

Commissaris Jan Garcet, Hoofd Politie Te Water Noordzee.
Scheepvaartpolitie

Afdeling Haven- en Waterbeleid

Afdeling Haven- en Waterbeleid streeft naar een veilig en vlot verkeer op de maritieme vaarwegen. Ze neemt deel aan nautisch en technisch overleg en volgt alle regelgeving op voor de Vlaamse zeehavens, de vaarwegen en de scheepvaart. De afdeling vertolkt het standpunt van Vlaanderen op Europees en internationaal vlak. Omgekeerd zet ze de internationale en Europese regelgeving om in een Vlaams beleid, met speciale aandacht voor de bereikbaarheid van de havens.

Een goed bereikbare haven is cruciaal om te concurreren met havens in het buitenland. Daarom bouwt de afdeling ook aan logistieke expertise. Samen met het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust en de afdeling Maritieme Toegang wordt ook gezorgd voor een vlotte dienstverlening aan de scheepvaart en de havens. Voor het Scheldegebied wordt samengewerkt met Nederland.

Haven van Zeebrugge

Nadège Dewalque, juriste

"Binnen de Kustwacht spelen wij een actieve rol op beleidsniveau. We volgen Europese initiatieven op die belangrijk zijn voor de Kustwacht, van regelgeving over beleid tot projecten. Bij tekortkomingen of knelpunten in de nautische regelgeving zoeken wij mee naar oplossingen. Zo kunnen de operationele taken van alle kustwachtpartners vlot verlopen en dragen we bij tot een veilige en vlotte scheepvaart."

Nadège Dewalque, juriste bij de afdeling Haven- en Waterbeleid

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

De FOD Buitenlandse Zaken beheert de diplomatieke kanalen van ons land. Hun bevoegdheden beperken zich niet enkel tot bilaterale en multilaterale overeenkomsten. Ook Europese en gespecialiseerde internationale instanties behoren tot hun werkdomain.

Buitenlandse Zaken beschikt ook over een crisiscentrum dat kan optreden bij een ongeval op zee, buiten de territoriale wateren, waar Belgen en buitenlanders bij betrokken zijn.

Samen met andere kustwachtpartners behandelt Buitenlandse Zaken de aanvragen van buitenlandse schepen die oceanografische en hydrografische onderzoeken willen uitvoeren op het Belgische deel van de Noordzee. De schepen die toelating krijgen, worden strikt opgevolgd.

"Ik behandel aanvragen van buitenlandse schepen die onderzoek willen doen op het Belgische gedeelte van de Noordzee. Dat kan gaan van bodemonderzoek, onderzoek naar de vissoorten tot het analyseren van waterstalen. De onderzoekers moeten vermelden wat ze gaan doen, waar en met welk materiaal. Wij bekijken samen met de andere kustwachtpartners of we toestemming kunnen geven. Als het antwoord positief is, krijgen die schepen een diplomatic clearance of een 'dipclear'."

Koen Verheyen, attaché bij de Directie Mondialisering van de FOD Buitenlandse Zaken

Crisiscentrum Buitenlandse Zaken, Brussel

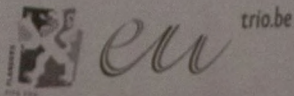
Gebouw Buitenlandse Zaken, Brussel

Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie
Présidence belge du Conseil de l'Union européenne
Belgische Staatspresidentschaft der Europäischen Union
Belgian Presidency of the Council of the European Union

CONFERENCE
25TH ANNIVERSARY
THE EUROPEAN UNION

SUCCESSES - FA
Leuven

Afdeling Internationaal Milieubeleid

Afdeling Internationaal Milieubeleid van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse Overheid volgt internationale milieuvergaderingen in Europese en multilaterale fora. De afdeling is het aanspreekpunt voor milieusamenwerking met verschillende regio's en landen. De afdeling spoort nieuwe milieudossiers zo vroeg mogelijk op en gaat op zoek naar experts die deze dossiers voor Vlaanderen kunnen opvolgen. Een voorbeeld hiervan zijn de afspraken rond het verminderen van de scheepvaart-emissies.

Het correct omzetten van internationale milieuriichtlijnen in Vlaamse regelgeving behoort ook tot de taken van afdeling Internationaal Milieubeleid. De afdeling is bovendien actief in het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling, waarbij Vlaanderen zich engageert om het aantal mensen dat geen toegang tot zuiver water heeft met de helft te helpen verminderen.

"Om de zee zo goed mogelijk te beschermen, werken we samen met andere Europese landen en zelfs wereldwijd. De gevolgen van vervuiling blijven immers niet beperkt tot ons land. Om vervuiling tegen te gaan en om beschermde gebieden af te bakenen, moeten er overeenkomsten en verdragen gesloten worden tussen staten. Afdeling Internationaal Milieubeleid volgt de ontwikkelingen op en bekijkt wat de gevolgen zijn voor Vlaanderen en of er aanpassingen moeten gebeuren aan het beleid."

Gert Verreet, beleidsmedewerker bij de afdeling Internationaal Milieubeleid

Vervuiling op het strand

Klimaattop Cancún 2010

Ministerie van Defensie

Wanneer er zich een noodsituatie op de Noordzee voordoet, biedt Defensie hulp en stelt ondermeer de Seaking helikopters, "ready duty ships" en duikers ter beschikking. Defensie voert controles uit op alle Belgische en buitenlandse vissersschepen in de Belgische "exclusieve economische zone" of EEZ. Hiervoor werkt de marinecomponent samen met Dienst Zeevisserij.

Defensie biedt bovendien hulp bij verontreiniging in de Noordzee en bij het vernietigen van springstoffen in zee. De Radio Maritieme Diensten leveren informatie aan de scheepvaart en houden wacht op de noodkanalen.

Op een gedeelte van de Noordzee voor Lombardsijde worden regelmatig schietoefeningen georganiseerd. De Belgische marine draagt haar steentje bij tot de strijd tegen piraterij door deel te nemen aan internationale surveillanceoperaties.

Schietstand Lombardsijde

Mijnenjager Lobelia

"We hebben vier Seaking helikopters voor SAR (search and rescue) operaties. Dag en nacht staat er minstens één Seaking paraat die binnen de tien minuten kan opstijgen. De meeste oproepen of 'scrambles', spelen zich af boven zee. We zijn met 6 bemanningsleden: piloot, co-piloot, navigator, boordmecaniciën, medic en redder-duiker. Samen doen we er alles aan om, ook in moeilijke omstandigheden, mensen in veiligheid te brengen. Onze lijfspreuk is "aude audenda" - wagen wat gewaagd moet worden."

Kris Saman ("Jax"), commandant-vlieger bij het 40ste Smaldeel, Basis Koksijde

Afdeling Kust

De kust beschermen tegen stormvloed en overstromingen is zonder twijfel de belangrijkste taak van afdeling Kust. De afdeling onderhoudt duinen en zeedijken en verhoogt stranden als afweer tegen de zee.

Behalve in kustveiligheid investeert afdeling Kust ook in kustbeleving en watergebonden recreatie. Ze bouwt, onderhoudt en exploiteert de kustjachthavens in Nieuwpoort, Oostende, Blankenberge en Zeebrugge en legt er groenzones aan en fiets- en wandelpaden.

De Vlaamse Hydrografie is een team van afdeling Kust. Zij maken de officiële papieren en elektronische nautische kaarten voor de Schelde en het Belgische gedeelte van de Noordzee. Ze maken ook andere nautische publicaties zoals getijdenboekjes en Berichten aan Zeevarenden.

De Vlaamse Hydrografie voert dieptepeilingen uit in de Schelde en op het Belgisch Continentaal Plat, bepaalt de plaats van wrakken en bestudeert de bodem, de getijden, golfslag, golfhoogte, wind en stromingen. Het team beheert het Meetnet Vlaamse Banken, een netwerk van meetpalen en meetboeien op de Noordzee. Met de ingewonnen gegevens maakt men dagelijks een specifiek kust- en zee- weerbericht.

Afdeling Kust maakt samen met afdeling Scheepvaartbegeleiding, Vloot en Loodswezen deel uit van het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK).

Bescherming tegen overstroming

Ria Desnoux, cartograaf

"Papieren en elektronische nautische kaarten voor de scheepvaart kan je vergelijken met wegenkaarten en GPS voor automobilisten. De papieren zeekaarten kunnen de gebruikers zelf bijwerken. Om de twee weken ontvangen ze de 'Berichten aan Zeevarenden' met alle wijzigingen. Elektronische kaarten krijgen een automatische update. Door dieptewijzigingen van de zeebodem moeten we de kaarten constant bijwerken. Ook de bouw van windmolenparken en havenwerken leiden tot aanpassingen."

Ria Desnoux, cartograaf bij afdeling Kust

POD Duurzame Ontwikkeling

De POD Duurzame Ontwikkeling (POD DO) coördineert het federale beleid voor duurzame ontwikkeling en is ook de drijvende kracht achter de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling, een federaal overlegplatform waarin ook de regio's vertegenwoordigd zijn. De POD DO beheert het secretariaat en coördineert verschillende werkgroepen.

Daarnaast biedt deze dienst ondersteuning aan andere administraties om hun werking en hun beleid duurzamer te maken. Verschillende instrumenten en programma's worden hiervoor opgesteld zoals de Gids voor Duurzame Aankopen. Om de ambtenaren te sensibiliseren wordt elk jaar in oktober "de Dag van de Duurzame Ontwikkeling" georganiseerd.

Ook internationaal volgt de POD DO het beleid rond duurzame ontwikkeling op. Op verschillende fora zoals de Europese Unie en de Verenigde Naties is de POD DO een actieve gesprekspartner en beleidsmaker.

Sensibilisering van duurzame ontwikkeling

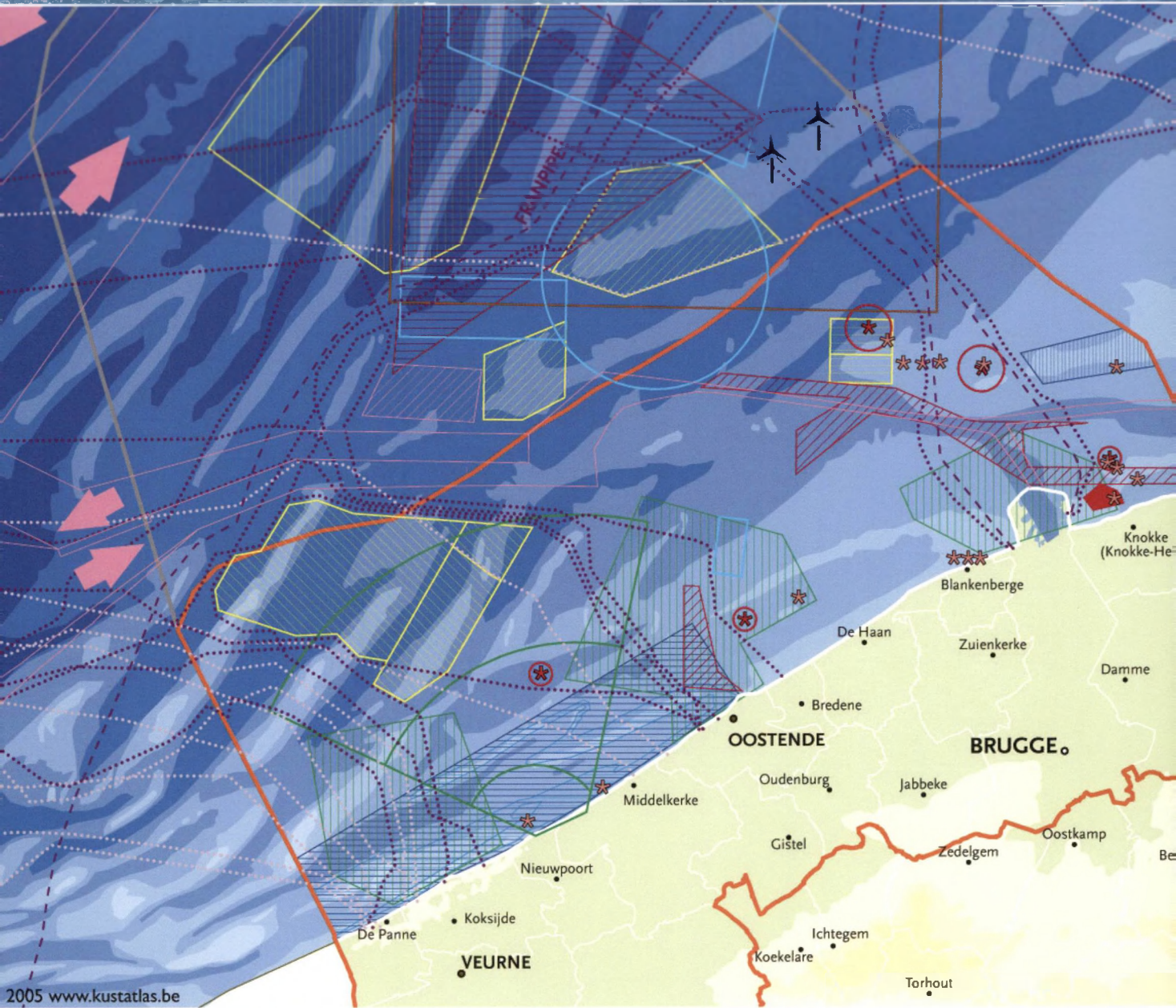
Jo Versteven, projectleider
Gids voor Duurzame Aankopen

"Ik ben verantwoordelijk voor de Gids voor Duurzame Aankopen. Via deze online gids kunnen overheidsdiensten ecologische en sociaal verantwoorde producten en diensten kopen. Dat gaat van computers over afvalinzameling tot schrijfmateriaal. Ook met de zee moet duurzaam worden omgesprongen. Daarom heeft het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer samen met enkele wetenschappers een kustatlas gemaakt met informatie over de activiteiten op zee en tips om onze mariene omgeving te beschermen."

Jo Versteven, projectleider Gids voor Duurzame Aankopen bij de POD Duurzame Ontwikkeling

EGENDE

	0 / -2 meter
	-2 / -5 meter
	-5 / -10 meter
	-10 / -20 meter
	-20 / -30 meter
	-30 / -40 meter

MARITIEM TRANSPORT

	vaarroute en -richting
	ankerplaats

ZAND- EN GRINDWINNING

	controlezone 1
	controlezone 2
	controlezone 3
	exploratiezone

STORTPLAATSEN

	baggerzone
	stortplaats baggerspecie
	oude stortplaats baggerspecie
	stortplaats oorlogsmunitie (eenmalige dumping na WOII)
	stortplaats industrieel afval (inactief sinds 1990)

MILITAIR GEBRUIK

	zone schietoefeningen
	Marine en Luchtmacht oefenzone
	Marine oefenzone

COMMUNICATIEKABELS & GASLEIDINGEN

	communicatiekabels
	inactieve communicatiekabels
	gasleidingen

ENERGIEWINNING

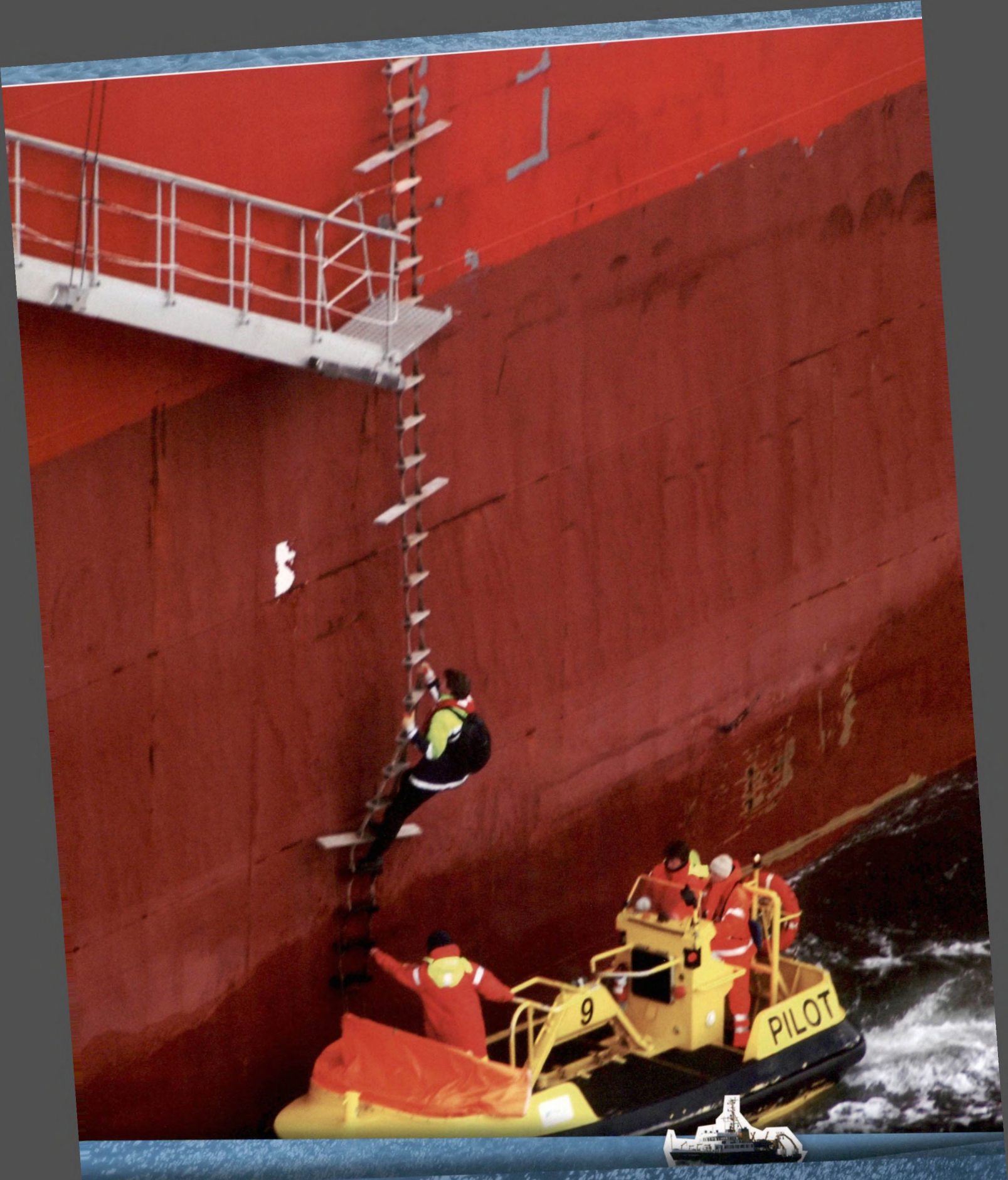
	gepland windmolenpark
--	-----------------------

NATUUR

	Natura 2000: speciale beschermingszones - vogelrichtlijn
	Natura 2000: speciale beschermingszones - habitatrichtlijn
	Ramsar site 'Vlaamse Banken'

Loodswezen

Loodswezen is verantwoordelijk voor het loodsen en beloodsen van schepen op belangrijke trajecten die door de Vlaamse Overheid worden aangeduid. De loodsen staan de kapiteins bij in het navigeren en manoeuvreren van hun schepen.

De beloodsingen op zee gebeuren met een jol (een klein open bootje met motoraandrijving) zolang de weersomstandigheden het toelaten. Bij slecht weer kan de beloodsing met een helikopter gebeuren of wordt er geloodst van op afstand. De gezagvoerder aan boord van het schip wordt dan geadviseerd door de loods vanuit een radarcentrale.

Loodswezen geeft ook nautisch advies bij risicovolle transporten, moeilijk handelbare slepen, bebakening, wrakken-berging en uitdieping van vaarwaters. Op deze manier draagt de organisatie bij tot een veilige en vlotte toegang tot de Vlaamse havens.

Samen met Vloot, afdeling Scheepvaart-begeleiding en afdeling Kust maakt Loodswezen deel uit van het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK).

Loods gaat aan boord via loodsladder

Loodsen zorgen voor veilige scheepvaart

"Ik assisteer schepen van elke lengte bij het aanlopen en verlaten van de havens Zeebrugge, Oostende en Nieuwpoort. Normaalgezien ga ik aan boord van het schip met een jol. Bij slecht weer word ik via een helikopter aan boord gebracht of sta ik de kapitein van aan de wal bij via loodsen op afstand met behulp van radarbeelden en VHF (radiocommunicatie). Als loods moet je stressbestendig zijn, want loodsen is anticiperen en plannen, maar ook corrigeren en improviseren."

Paul Van Wezemael, kustloods bij Loodswezen

FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

Er zijn twee Algemene Directies van FOD Economie die bijdragen tot de werking van de Kustwacht.

Algemene Directie Kwaliteit & Veiligheid:

De dienst Continentaal Plat is bevoegd voor het gebruik en de ontginning van minerale en andere niet-levende rijkdommen in de territoriale zee, bijvoorbeeld zand- en grindwinning. Deze dienst controleert ook de aanleg van telecommunicatiekabels op de zeebodem. De afdeling Controle en de afdeling Reglementering en Controlebeleid houden toezicht op de veiligheid van offshore pijpleidingen.

Algemene Directie Energie:

De Algemene Directie Energie is bevoegd voor de gasterminals in Zeebrugge, voor het plaatsen van elektriciteitskabels en pijpleidingen op de zeebodem en voor de bouw en exploitatie van installaties voor de productie van elektriciteit uit water, stromen of wind.

"Met het oceanografisch onderzoeksschip Belgica doen wij per jaar een zevental meetcampagnes op zee. We hebben op de Belgica een multibeam geïnstalleerd, een gespecialiseerde dieptemeter, waarmee we de zandbanken in kaart brengen. We kijken welk effect zandwinning heeft op de hoogte van de zeebodem. Dankzij de onderzoeksresultaten kunnen we ingrijpen waar nodig en aan duurzame zandwinning doen. Het gewonnen zand en grind wordt voornamelijk gebruikt in de bouwsector en voor kustverdediging."

Helga Vandenreyken, attaché bij Dienst Continentaal Plat van de FOD Economie

Lossen van zand gewonnen op zee, Oostende

Nemen van bodemstalen aan boord van de Belgica

Afdeling Maritieme Toegang

Afdeling Maritieme Toegang beheert en onderhoudt alle maritieme toegangswegen tot de Vlaamse zeehavens: Oostende, Zeebrugge, Gent en Antwerpen.

De afdeling waakt over een vlotte doorgang voor schepen op de Schelde en dit van de kust tot voorbij Antwerpen. Dit bereikt ze door zowel baggerwerken als wrakkenberging uit te voeren op de rivier. Daarbij gaat ze altijd milieuvriendelijk te werk, bijvoorbeeld door hergebruik van baggerspecie en ecologisch verantwoorde sanering.

De infrastructuur die de havens toegankelijk maakt voor de scheepvaart, zoals de sluisen, wordt gebouwd en onderhouden door de afdeling. Daarnaast subsidieert ze andere werken in de haven, bijvoorbeeld de aanleg van dokken of de bouw van kaaimuren.

In de havengebieden onderhoudt afdeling Maritieme Toegang de wegen en gronden die het Vlaams Gewest beheert.

"Ik ben toezichter baggerwerken in de vaarpassen van de Noordzee en op de Schelde. Tijdens baggerwerken in de haven van Oostende zijn we op mijnen gestoten uit de eerste en tweede wereldoorlog. Om veiligheidsredenen werken we dan niet met de traditionele sleeppopperzuigers. We zetten een Dipper Dredger in, zeg maar een reuzenkraan op een drijvend ponton. Die kraan is volledig bepantserd en heeft al explosieven tot 1000 kg opgebaggerd."

Jan Deschagt, toezichter baggerwerken bij afdeling Maritieme Toegang

Jan Deschagt, toezichter baggerwerken

Werken aan Deurganckdok, Antwerpen

FOD Financiën Douane en Accijnzen

De douane beschermt de samenleving en bevordert de internationale handel door het beheer van de buitengrenzen en het verzekeren van de veiligheid van de logistieke keten. Ze behartigt de financiële belangen van België door de inning van en de controle op invoerrechten, accijnzen en BTW. De douane beschermt de economie tegen oneerlijke en onwettige handel. De douane strijdt tegen fraude, georganiseerde misdaad en terrorisme.

Op zee en aan de kust behartigt de Maritieme Brigade de belangen van de douane. De Maritieme Brigade patrouilleert in de territoriale wateren en het continentaal plat en brengt de scheepvaart op onze wateren in kaart. Ze bewaakt haveninstallaties en strategische infrastructuur op zee. De Maritieme Brigade houdt niet enkel toezicht op producten die op zee gewonnen worden, zoals zand, grind, elektriciteit en visserijproducten, maar ook op de goederen die in- en uitgevoerd worden langs de Belgische kusthavens. Naast brandstofcontrole en provisiecontrole (op sigaretten en alcohol), kan de Maritieme Brigade schepen doorzoeken op smokkelwaar en drugs. Controle van pleziervaartuigen behoort ook tot het takenpakket.

De Maritieme Brigade is altijd paraat om bijstand te leveren aan de andere kustwachtpartners. Er is ook een eenheid van de douane permanent aanwezig op het Maritiem Informatie Kruispunt (MIK) in Zeebrugge.

Doorzoeking van een containerschip

Tijl De Vloed, administratief assistent Maritieme Brigade

"Bij de Maritieme Brigade voeren we met 32 personen voornamelijk controles uit, zowel aan land als op zee. We kijken de taksvrije goederen na aan boord van koopvaardijsschepen en we zien toe op het gebruik van rode gasolie door de pleziervaart. We voeren ook grote zoekacties uit naar smokkelwaar en drugs. Bovendien werken we bij verschillende operaties samen met andere kustwachtpartners voor de controle op vissersschepen in het Belgische deel van de Noordzee, de zogenaamde Visserijwacht."

Tijl De Vloed, administratief assistent Maritieme Brigade bij Douane en Accijnzen

DOUANE

Afdeling Scheepvaartbegeleiding

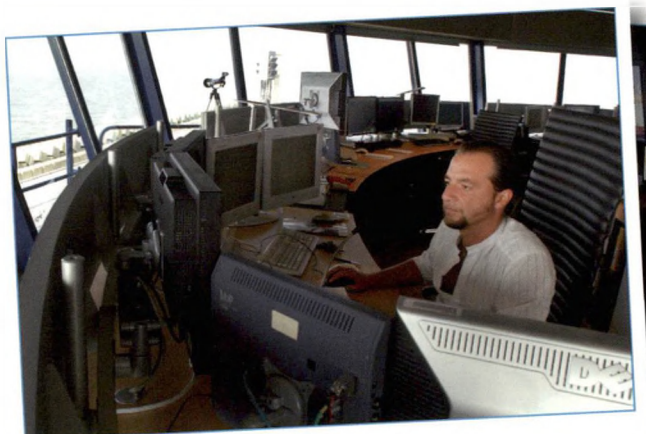
Afdeling Scheepvaartbegeleiding voorziet de scheepvaart van Vessel Traffic Services (VTS). Dat houdt in dat alle vaartuigen op de Noordzee worden geïdentificeerd en begeleid, waarbij het doorgeven van informatie en het verlenen van assistentie een belangrijke rol speelt. Afdeling Scheepvaartbegeleiding werkt hiervoor nauw samen met Nederland, via een netwerk van bemande en onbemande radartorens.

Ook in hachelijke situaties worden de vaartuigen op de drukbevaren Noordzee niet aan hun lot overgelaten. Het Maritiem Reddings- en Coördinatie Centrum (MRCC) is, naast het centrale meldpunt voor gebeurtenissen op zee, ook verantwoordelijk voor het coördineren van reddingsacties.

Samen met afdeling Kust, Vloot en Loodswezen vormt afdeling Scheepvaartbegeleiding het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK).

"Ik ben regioverkeersleider bij de verkeerscentrale Zeebrugge. Samen met mijn collega's houd ik de scheepvaart voor onze kust in het oog. Als we zien dat er zich een gevaarlijke situatie voordoet, dan grijpen we in. Dat kan door nuttige informatie te geven, door een peiling te geven naar een boei, enz. Doet een Liquefied Natural Gas (LNG-) tanker de haven van Zeebrugge aan, dan verwittigen we niet alleen de schepen in de buurt om afstand te houden maar geven we ook radarassistentie aan de LNG-tanker. Door preventief te werken, proberen we ongevallen te vermijden. Voorkomen is nog altijd beter dan genezen!"

Alain Mahieu, regioverkeersleider bij afdeling Scheepvaartbegeleiding

Verkeersleider van de verkeerscentrale Zeebrugge

MRCC operator, Oostende

FOD Mobiliteit en Vervoer DG Maritiem Vervoer

Maritiem Vervoer (een afdeling van FOD Mobiliteit en Vervoer) voert inspecties uit aan boord van schepen om hun zee-waardigheid, veiligheid en de leefomstandigheden aan boord te controleren. Daarnaast wordt tijdens de inspecties ook nagegaan of het marien milieu wel voldoende beschermd wordt en of de schepen zich aan de milieuriichtlijnen houden.

Maritiem Vervoer organiseert examens en levert attesten zoals certificaten, meetbrieven en stuurbrevetten voor de scheepvaart af. Ook is de afdeling verantwoordelijk voor het toezicht op het vervoer van gevaarlijke goederen over zee. Tot slot werkt Maritiem Vervoer ook mee aan de ontwikkeling van nationale en internationale regelgeving voor de zeevaart en pleziervaart.

"Ik inspecteer buitenlandse zeeschepen in de Belgische havens. Samen met mijn collega's bekijk ik het structurele gedeelte, de navigatie- en communicatieapparatuur en het machinegedeelte. Bovendien waken we erover dat de scheepsbemanningen hun werk in menswaardige omstandigheden kunnen doen, en daarom onderzoeken we ook de accommodatie, het sanitair en de keuken. Schepen die op ernstige punten niet in orde zijn worden in de havens vastgehouden tot de nodige herstellingen en verbeteringen uitgevoerd zijn."

Stefaan Verhellen, scheepvaartinspecteur bij de havenstaatcontrole van FOD Mobiliteit en Vervoer

Inspectie naleven milieuriichtlijnen

Stefaan Verhellen, scheepvaartinspecteur

Vloot

De Vlaamse overheid heeft zo goed als al haar vaartuigen ondergebracht in een rederij 'Vloot' en neemt ook het volledige rederijgebeuren in internationale context voor haar rekening. Met ongeveer 50 vaartuigen vult Vloot zowat alle taken in die buiten defensie vallen: inzetten van vaartuigen voor loodsen en beloodsen, voor het uitzetten van boeien en bakens, voor redden en slepen, voor veerdiensten, ... Het vaargebied bestaat uit de Noordzee, de havens, het kanaal Gent-Terneuzen en de Schelde. Vloot vervult een aantal taken die de veiligheid op de vaarwegen ten goede komen, die ten dienste staan van het brede publiek en die andere overheden of organisaties toelaten hun opdrachten te vervullen. Op contractuele basis stelt Vloot vaartuigen ter beschikking van andere kustwachtpartners, bijvoorbeeld de Vlaamse hydrografie, de scheepvaartpolitie, douane en FOD Volksgezondheid. Vloot speelt een cruciale en centrale rol bij de inzet van de middelen op het water voor de algemene hulpverlening op zee.

Vloot vormt samen met afdeling Kust, Loodswezen en afdeling Scheepvaartbegeleiding het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK).

Hulpverlening met de Zeehond

Reddingsvaartuig Tuimelaar

Herman Van Driessche, Directeur Operations

"Ik ben Directeur Operations bij Vloot. Vloot werkt samen met heel wat kustwachtpartners: we leveren patrouillevaartuigen voor de scheepvaartpolitie en de douane, beloodsingsvaartuigen voor het Loodswezen, peilvaartuigen voor de Vlaamse Hydrografie, we zorgen ervoor dat onze reddingsvaartuigen aan de kust of de 'Zeehond' tijdig ter plaatse zijn voor reddingsacties op vraag van het MRCC, ... Samenwerking en partnerships zijn dan ook de rode draad in mijn dagdagelijkse werk. Samen met vele collega's, zowel aan de wal als aan boord, probeer ik voor een zo vlot en efficiënt mogelijke dienstverlening te zorgen."

Kapitein Herman Van Driessche, Directeur Operations bij Vloot

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu Dienst Marien Milieu

De dienst Marien Milieu (onderdeel van het directoraat-generaal Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid) staat in voor het beleid op vlak van de bescherming en het duurzame gebruik van het mariene milieu. De dienst controleert ook of de milieureglementering in de drukbevaren Belgische zeegebieden nageleefd wordt.

Daarom verricht de dienst Marien Milieu verschillende handhavingstaken op zee in samenwerking met diverse partners zoals de BMM, scheepvaartpolitie, Defensie, Civiele Bescherming, agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust, ...

Zo houdt de dienst Marien Milieu toezicht op zeeverontreiniging door schepen en stelt ze inbreuken vast. Ze beheert en controleert de activiteiten in de mariene beschermde gebieden. Ook controleert ze activiteiten op zee waarvoor een milieuvergunning of machtiging nodig is. Daarnaast beheert en stockeert de dienst Marien Milieu pollutiebestrijdingsmiddelen. Met pollutiebestrijdingsmiddelen worden vlekken van vervuilende stoffen opgeruimd en wordt bijkomende vervuiling vermeden. De Dienst Marien Milieu zorgt voor de training van het personeel dat deze middelen gebruikt.

Oliescherm

Opruimen van olie

"Ik zorg voor het aankopen, het onderhouden en het inzetten van oliebestrijdingsmateriaal. Dat omvat onder andere skimmers (toestel om olie van het wateroppervlak weg te nemen) en booms (drijvende schermen om olie tegen te houden). We houden één of zelfs twee keer per week oefeningen met het materiaal. De ramp met de Tricolor was het grootste incident dat ik tot nog toe meemaakte. Meer recent lekte een bunkerschip in de haven van Oostende zware stookolie. Door snel op te treden en voor afdamming te zorgen, konden we vermijden dat de olie in zee of op het strand terechtkwam."

Jan Tavernier, deskundige bestrijdingstechnieken mariene verontreiniging bij Dienst Marien Milieu (FOD Volksgezondheid)

Dienst Zeevisserij

De Dienst Zeevisserij in Oostende behoort tot het departement Landbouw en Visserij, afdeling Landbouw- en Visserijbeleid. Deze dienst werkt beleidsondersteunend, volgt de vastgelegde maatregelen op en controleert ze.

Dienst Zeevisserij definieert de quota-maatregelen en kan visserijgebieden sluiten wanneer nodig. Naast het verzamelen en analyseren van allerlei gegevens over de visserijsector, brengt de dienst verschillende publicaties uit, o.a. een jaaroverzicht van de visaanvoer en de besomming (opbrengst) van de Belgische zeevisserij.

Visvergunningen worden ook uitgereikt door dienst Zeevisserij. De vergunningen worden afgestemd op het motorvermogen en tonnage (grootte) van de vissersboten.

Er is ook een inspectiecel die controleert of de wet wordt nageleefd. Dit gebeurt via een satelliet volgsysteem voor vissersvaartuigen (V.M.S.) dat is opgesteld in Oostende. Voor de controle op het terrein zelf werkt de Dienst Zeevisserij geregeld samen met andere kustwachtpartners. Voor de visserijwacht in de Belgische zeegebieden wordt samengewerkt met de Marine, Vloot en het vliegtuig van de BMM dat het luchtruim controleert.

Een aalmoezenier en een moreel consultant, verbonden aan de Dienst Zeevisserij, zorgen voor sociale ondersteuning en voor financiële steun bij de aanwerving van scheepjongens en schepelingen in er het Fonds voor Scheepjongens.

"Wanneer we toezicht houden op de zeevisserij, stellen we ons 'verdekt' op in het ankergebied tussen de grote vrachtschepen. We houden de radar scherp in de gaten om te zien of iedereen zich aan de wet houdt. Via een rhib (rigid hull inflatable boat) gaan we aan boord van het vissersschip dat we willen controleren. We kijken de boorddocumenten en visvergunningen na en nemen een kijkje in het visruim. We meten ook de netten. De netmazen ('gaten' in het net) mogen namelijk niet te klein zijn."

Guy De Vleeschouwer, hoofdeskundige Visserijwacht bij de Dienst Zeevisserij

Controle visgrootte

Guy De Vleeschouwer, hoofdeskundige Visserijwacht

POD Wetenschapsbeleid

Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee (BMM)

Binnen de Kustwacht speelt het aspect ecologie een belangrijke rol. De Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee (BMM), een departement van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, bestudeert de ecosystemen van de Noordzee aan de hand van speciale technieken. Via deze onderzoeken verwerven wetenschappers inzicht in de toestand van het mariene milieu en kunnen ze voorspellingen doen.

Voor het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek beschikt de BMM over de Belgica. Dit oceanografisch onderzoeksschip kan worden beschouwd als een varend laboratorium. Ook buitenlandse teams nemen soms deel aan Europese oceanografische onderzoeken op de Belgica. Wanneer een olieramp plaatsvindt, worden er met de Belgica of met de Tuimelaar, een klein toezichtvaartuig, waterstalen genomen. Zo kan worden nagegaan wat de effecten van de ramp zijn op het mariene milieu.

Naast de Belgica beschikt de BMM ook over een observatievliegtuig. Met dit vliegtuig wordt de Noordzee gecontroleerd op illegale scheepslozingen. Bovendien kan het vliegtuig worden ingezet voor de controle van zandwinningschepen, de observatie van zeezoogdieren of zeevogels, etc. Wanneer walvisachtigen of andere zeezoogdieren in nood zijn of gestrand zijn, onderneemt de BMM actie om deze dieren te helpen. De BMM voert ook wetenschappelijk onderzoek uit op deze dieren.

"Wij halen dode zeezoogdieren zoals bruinvissen en dolfijnen op en verzamelen ze in een grote diepvriezer. Dan voeren we, met een specialist van de Universiteit van Luik, een autopsie uit. We willen weten waarom het dier is gestorven, en in welke gezondheid het was, voor het stierf. Wanneer grote walvissen aanspoelen, gaan we ter plaatse met een hele ploeg en doen we de autopsie op het strand zelf."

Jan Haelters, coördinator wetenschappelijk onderzoek op walvissen en dolfijnen bij BMM

Jan Haelters, coördinator wetenschappelijk onderzoek op walvissen en dolfijnen

Observatievliegtuig

De gouverneur van de provincie West-Vlaanderen

De gouverneur van West-Vlaanderen is voorzitter van het overlegorgaan Kustwacht. Hij is verantwoordelijk voor het opstellen van de provinciale nood- en interventieplannen en de organisatie van rampoefeningen.

Als algemeen coördinator van het "noodplan Noordzee" zal de gouverneur tijdens een noodsituatie op de Noordzee instaan voor de beleidsmatige coördinatie van de hulpverlening, de crisiscommunicatie en de nazorg.

"Ik ben verantwoordelijk voor de openbare hulpverlening. Risico's kan je niet vermijden, maar je kunt er wel voor zorgen dat je voorbereid bent. Daarom stellen we verschillende noodplannen op. Voor de zee is er het noodplan Noordzee. Daarin staan procedures voor de alarmering en ontplooiing van de betrokken diensten (MRCC, Vloot, Defensie, scheepvaartpolitie,...). Samenwerking en een goede communicatie zijn in rampsituaties van cruciaal belang."

Johan Debyser, arrondissementscommissaris en kabinetschef van de provincie West-Vlaanderen

Gouverneur als coördinator rampenplan

Reddingsoefening drenkelingen

Civiele Bescherming

Crisiscentrum

Scheepvaartpolitie

Internationaal Milieubeleid

Defensie

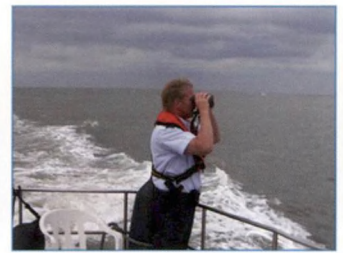
Kust

Economie

Maritieme Toegang

Financiën

Vloot

Volksgezondheid

Zeevisserij

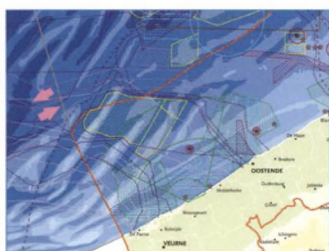

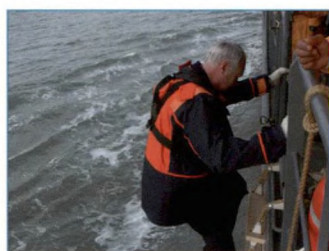
Haven- en Waterbeleid

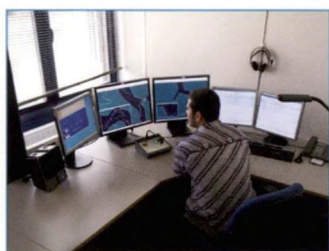
Buitenlandse Zaken

Duurzame Ontwikkeling

Loodswezen

Scheepvaartbegeleiding

Mobiliteit en Vervoer

Wetenschapsbeleid

Gouverneur West-Vlaanderen

Verklaring afkortingen

DG: Directoraat -
Generaal

EEZ: Exclusieve
Economische Zone

FOD: Federale Overheids-
dienst

LNG: Liquefied Natural Gas

MIK: Maritiem Informatie
Kruispunt

MRCC: Maritiem Reddings-
en Coördinatie Kruispunt

POD: Programmatorische
Overheidsdienst

SAR: Search and Rescue

VHF: Very High Frequency

VTS: Vessel Traffic Services

kustwacht

Noodnummers (enkel gebruiken bij incidenten!)

+32 59 70 11 00

+32 59 70 10 00

Secretariaat Kustwacht

info@kwgc.be

+32 59 25 54 70

Maritiem Informatie Kruispunt (MIK)

mik@mil.be

+32 50 55 83 34

Maritiem Reddings- en Coördinatie Centrum (MRCC)

mrcc@mrcc.be

+32 59 34 10 20

www.kustwacht.be